



TATJANA REMŠKARJEVA je 6. maja 1964 v ljubljanskem opernem gledališču s kreacijo naslovne vloge v baletu »NINA« dr. Danila Svara praznovala dvajsetletnico umetniškega delovanja. Umetnica je danes primabalerina naše osrednje slovenske operne hiše. Prva spoznavanja in prvo znanje ji je nudil koreograf Maks Kirbos. Izpopolnjevala se je pri mojstru Golovinu in slednjič pri znamenitem baletnem paru Pie in Pina Mlakarja. Od tistih dob, ko je bila angažirana, je oblikovala okoli trideset solističnih nastopov in prav toliko tudi ansambelskih. Njene največje kreacije so brez dvoma v baletih »Ohridska legenda«, »Danina«, »Srednjeveška ljubezen«, »Coppelia«, »Pepelka«, »Labodje jezero«, »Nina« in »Gizelle«.

POKROVITELJ PRIREDITVE JE

»Ljubljanski dnevnik«

DOLENJSKI KULTURNI FESTIVAL  
DOLENJSKI MUZEJ NOVO MESTO  
GORJUPOVA GALERIJA  
LAMUTOV LIKOVNI SALON  
KOSTANJEVICA NA KRKI

## SLIKE IZ DOLENJSKIH GRADOV

RAZSTAVA BO ODPRTA V SOBOTO,  
DNE 1. JULIJA 1967 OB 20. URI  
V LAMUTOVEM LIKOVNEM SALONU  
V KOSTANJEVICI NA KRKI



ANA ŠLESKA,  
olje iz XVII. stol.  
(avtor neznan)

Razstava »Iz zbirk dolenskih gradov« nam prikazuje le drobec nekdanjega bogastva, ki se je po naključju ohranil ali rešil iz požganih dolenskih gradov. Že pred drugo vojno so se morali nekateri lastniki iz ekonomskih razlogov odločiti za razprodajo notranje opreme, pohištva, slik ali knjižnice. S tako razprodajo se je »porazgubil« del zbirk iz gradu Mirne in Rakovnika. Pretežni del s teh in drugih gradov pa se je uničil šele med drugo vojno ali celo po vojni.

Pričujoča razstava se omejuje v glavnem le na slikane portrete s Hmeljnika, Bršljina in Grma pri Novem mestu. Gre za stvari, ki jih je 1945 leta rešil tedanji Zbirni center in ki so jih dodelili Narodnemu muzeju v Ljubljani in so kasneje spet priromale nazaj na Dolenjsko. Nekateri kose pa je uspel Dolenjski muzej pridobiti s sistematičnim nakupom.

Kulturna podoba naših gradov je danes spričo neohranjenega gradiva in nepreverjenih inventarjev močno zabrisana. Gotovo pa se ni dosti razlikovala od podobne drugod po Evropi. Renesanci humanizem je pospeševal zbirateljstvo najrazličnejših oblik. Vzpodbujal je predvsem k zbiranju antičnih starin, novcev ali drugih spominkov, nenavadnih ali redkih predmetov; utrdil pa je tudi utemeljitev domačih družinskih galerij. Zbirali ali naročali so tudi slike vladarjev, posebej onih iz turških krajev. Neredko so jih potujoči slikarji izdelovali ali razmnoževali kar po predlogah. Odkrivanje novih kontinentov in potovanja v daljne kraje je vzbudilo interese tudi za redke, eksotične predmete, med katerimi so postali iskani še posebej predmeti iz daljnega vzhoda, Kitajske ali Japonske. Zanimanje za postavitev galerij prednikov — vse do prvega kolena — je bilo živo še v prvih desetletjih 19. stoletja, ko se novopečeni »plemeniti«, tudi po tej plati hočejo približati starim rodbinam. Neredko ima taka galerija zaradi zavestne ustanovitve enoten pečat. Znanе pa tudi namišljene prednike so si dali hkrati naslikati. Raznolikost in še posebej dokumentarična vrednost upodobljencev nastaja večkrat šele pozneje z gradivom, ki ga slikajo »po živem« kot nam govori napis na nekem figuralnem nagrobniku iz Skocijana na Dolenjskem. Lahko trdimo, da so imeli na vsakem gradu brez izjeme posebno galerijo prednikov. Starejši zapuščinski akti večkrat omenjajo poleg opreme, orožja in knjig tudi slike. Za Stari grad pri Novem mestu je izpričan obsežen seznam. Med avtorji so tudi taka imena kot Tizian ali Tintoretto. Ohranjen je tudi seznam dragocenosti iz Pogane pri Novem mestu. Tu prevladujejo med avtorji slik dunajski slikarji, tudi takega formata kot Amerling ali Feti. Seveda moramo take sezname jemati z največjo rezervo. Podobno kot prednike, imenitne vladarje ali mitološke osebe so tudi dela »najimenit-

nejših« slikarjev kompletirali s kopijami po grafikah. Neredko je v zbirko zašel tudi kakšen original. Izjemno kvalitetni nivo originalov namreč dokazuje Valvasorjeva grafična zbirka z gradu Bogenšperk pri Litiji.

Na kostanjeviški razstavi tematsko prevladujejo predvsem portreti. Najstarejši primerki segajo še v konec 16. stoletja. Od tu naprej se jih zvrsti za celo galerijo. Nastopajo vladarji, fevdalni gospodje različnih stopenj in provenienc v špansko vplivanih nošnjah, baročno napihnjenih oblačilih z okrasnimi oklepi, ali s škrlatnimi ogrinjali, do razsvetljensko treznih, bidermajersko preprostih, že pomeščanjenih oblačilih. Zankrat je večina del anonimnih. Pri hmeljniških slikah, ki jih je po letu 1876 verjetno s Češkega pripeljal novi lastnik Hmeljnika Hugo Wamboldt pl. Umstadt, moramo računati na delež saških ali severnonemških slikarjev. Pri domačih starejših delih pa na potujoče, predvsem nizozemske slikarje. Ob koncu 18. stoletja pa tudi na Dolenjskem z gotovostjo slikajo domačini, predvsem ljubljanski slikarji, kot na primer Potočnik, Herrlein, Langus in kasneje še Künl.

Razstava v Kostanjevici prikazuje le delček tega, kar se je po vojni ohranilo iz dolenskih gradov. Tudi ta delček je še vedno dovolj zgovoren za prikaz kulturne podoobe naših gradov, od katerih stojijo danes le še goli zidovi ali popolnoma izpraznjeni prostori.

Dr. Drago Komelj

Slike so restavrirane v ateljih Zavoda za spomeniško varstvo SRS v Ljubljani.

Na otvoritvi razstave bo govoril Dr. Drago Komelj

VLJUDNO VAS VABIMO  
NA OTVORITEV RAZSTAVE

**SLIKE  
IZ  
DOLENJSKIH GRADOV**

IN

UMETNIŠKI VEČER

**TATJANE  
REMŠKARJEVE**

PRIMABALERINE LJUBLJANSKE OPERE  
IN SOPLESALCEV

**JANEZA MEJAČA**

TER

**STANETA POLIKA**

KAR BO V SOBOTO, DNE 1. JULIJA 1967  
OB 20. URI  
V LAMUTOVEM LIKOVNEM SALONU  
V KOSTANJEVICI NA KRKI

PRI KLAVIRJU  
ZDENKA LUKČEVA

OPERNE ARIJE POJE:  
VANDA GERLOVIČEVA

VLJUDNO VABLJENI!